

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 korona — fillér
Negyedévre — — — — — 2 korona — fillér
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Elcsépeelt téma.

Hasábokra, kötetekre menő ezikeket irtak már a lapok erről a kérdésről, népgyűléseken száz meg száz helyen menydörögtek a szónokok a hallgatóság fülébe, itt-ott társadalmi mozgalmak is megindultak több, kevesebb sikerrel, — a magyar közönség zöme mégis érzéketlen maradt. Elolvasta azokat a ezikeket és lomtárba helyezte, elbocsátotta füle mellett a szépen csengő-bongó szavakat, helyeslőleg bölintott fejével a társadalmi akciónak és azután? Azután haladt azon az uton, amelyen évtizedek óta bandukol. Nem hozza ki flegmájából az erősebb ébresztő kura, nem reagál, habár saját fajának pusztulását látja az egész vonalon.

Régen ki van adva a jelszó, hogy csak hazai terméket vásároljunk, ha nincs kereskedőnkönél, követeljük, hogy legyen. Elég baj, hogy nincs. Kereskedelmünk tulajnyomó részben idegen érdekeket szolgál. Milliókat liferál külföldre a magyar fogyasztó közönség zsebéből. Természetesen azokkal a milliókkal az ország szegényebbé lesz, mert mezőgazdaságunk révén korántsem nyerjük vissza, amit a nem magyar árucikkekért kidobunk.

Nem mondjuk, hogy lelketlenség a magyarnak nevezett kereskedővilágtól az az eljárás, hogy idegen árukat importálnak, de a ha-

szonlesés kétségkívül egybe van vele kötve. A nagyobb perzent nagyhatalom, amit pedig szívesen megadnak a külföldi gyárak, hogy áruikkal elárasztassák a magyar piacot. Sőt „magyar” kereskedőink közt olyan firmákra is akadunk, kik magyar czégér alatt árulják az idegen kelmét olyan vidékeken, ahol a közönség kezd a sarkára állani. Ez már nyílt becsapása a magyar hiszékenységnek és a legbrutálisabb kihívás arra, hogy végkép elforduljon tőlök a vevő publikum.

De hát vevő publikum! Hiszen épen ő maga az előmozdítója a magyar kereskedelem illetően elfajulásának. Mert valljuk be, hogy daczára a hírlapok csatakiáltásának, nagyon kevesen vannak a vevő közönség soraiból, akik az iránt érdeklődnek, hogy magyar árucikket vásárolnak-e, vagy idegent. Sőt igen sokan talán két kézzel kapnak az után a jószág után, a melyre azt mondják, hogy bécsi, brünni vagy párizsi gyártmány. Ördög tudja, szinte jobban esik sokaknak, ha egy külföldi nagy városból eredetnek mondhatja a maga portékáját.

Főuraink legnagyobb része idegen czégekkel áll összeköttetésben. Onnan hordatja a maga és udvara számára a beszerzendőket a frakktól kezdve az utolsó gombostűig. Külföldi butorok ékeskednek szobáikban, az ember minden talpalattnyi helyen idegen gyártmányra lép. A

vagyonosabb középosztály majmolja őket. Annak sem jó, ami magyar. A nagyozási mánia régi büne ennek az osztálynak, ami már-már végpusztulással fenyegeti.

Kikre támaszkodhatik tehát a magyar ipar, a magyar kereskedelem? . . . A népre! No akkor jó egészséget neki. A nép értelmesebb része teljesen közömbös aziránt, hogy honi terméket vásárol-e vagy nem. Bemegy a boltba, nézegeti az árucikkeket és amelyik megtetszik neki, megveszi. Bánja is ő, ha Kalkuttából hozták. Fődolog, hogy ott van a boltban és neki tetszik. S minthogy ott van a boltban és látszólag nem is olyan drága, hát veszi a bugyellárisát és fizet. A népnek a kevésbbé értelmes része még kevesebbet törődik az ilyen dolgokkal. Sőt nem is tudja, hogy abban a boltban, hol bevásárlásait eszközli, idegen termékek vannak. Arról sincs fogalma, hogy árt vele magának, meg a hazának, ha abból a portékából vásárol.

Rendkívül erős izgatásra van szükség, hogy végre valahára észre térjen a magyar társadalom és a saját jól felfogott érdekéből elforduljon attól a kereskedelemtől, mely lassan, de biztosan hivatva van tönkretenni az ország lakosságát. Ime a veszély már imminens módon fenyeget, mert a nép zöme adóssággal és szegénységgel küzd, mégsem veszi észre, hogy bajainak egyik

TÁRCZA.

Honvéd vigyázz!

Honvéd vigyázz, előre nézz!
Jobbról balról tolu a vész.
Mi volt a Rákóczi bűja?
Rajtunk még az átok súlya:

Hogy a magyar szolgamódra
Hallgat némo: kommandóra,
És ha kérded, hogy hol a vész,
Honvéd vigyázz! És jobbra nézz!

Ott a magyar parlamentbe
Két tábor áll esatarendbe,
Sok nemes ur, sok dalia
A labancz nótáját fújja.

A jobbon áll egy nagy csapat,
A másiknak sora apadt.
Néhány kurucz ám harezra kész,
Honvéd vigyázz, és balra nézz!

Óreg honvél, mig küz löttél,
Elmult sok nyár, elmúlt sok tél
Vén sas szemed nem messze lát,
Közel sejtéd már a halált.

Ne reméld hát, hogy itt megérd,
Hogy e csapat a célhoz ért,
De küzdelme kárba nem vész;
Honvéd vigyázz, az égre nézz!

Honnan búsan néznek reád
Nagy Széchenyi, Kossuth, Deák,
Hogy abból a dicső korból
Csak a honvéd áll a sorból.

Az is vár az indulóra.
De áll! Vigyázz! még egy szóra,
Ha majd az Urnak óre lesz,
Honvéd vigyázz! E földre nézz!

E földre, mely ivott sok vért,
Mert a magyar egyet nem ért,
Régen zengí a költővel:
Óh te szebb kor jövel, jövel!
Amikor majd százak, ezrek,
Egyért küzde, egyek lesznek,
És ha kidől majd sok merész,
Honvéd vigyázz! hátra ne nézz!

Csak előre és ne hátra!
Hova lett a régi gárda?
És hullt, kidől, ujak lesznek,
Itt a hősök ki nem vesznek,

Mindaddig, amig Post-Budán
A százados sok harez után,
Csak egyet ért a sok vitéz,
Honvéd vigyázz! előre nézz!!

Juliusz.

A kis Bogáti Lilla.

Irta: Nagy Ida.

A hold lassankint feljött, ezüst sugarai a fák között bujkáltak, mialatt a széles n kastély parkja teljesen álomba merültnék látszott, melyen a holdsugarak fénylően játszadoztak s csodálatos alakokat varázsoltak elő.

A kastély erkélyén állott az est szépségében gyönyörködve a kastély kisasszonya, a tündérszép Bogáti Lilla. Boldognak látszott és valóban az is volt, mert mi gondja van még egy alig 18 éves lánynak. A hegyekről pásztorsíp hangzott alá, s a kerten átfolyó patak egyhangu locogása összevegyülve a fák között átsuhanó széllel, titkos vágyakat ébresztett ártatlan lelkében. Be-

főbenjáró kulforrása épen abban a nemtörődömségben rejlik, hogy meg-gondolatlanul veti oda filléreit az idegen kereskedelem zsebébe.

Ezt az elcsépett thémát tehát napirenden tartani egyenlő azzal az aggodalommal, melyet a honfiai kebel nemzete pusztulása felett érez. Ezt az elcsépett thémát hasznos és üdvös hangoztatni mindaddig, míg észre nem tér a magyar közönség, míg utjába nem áll az idegen forgalomnak, míg ki nem szorítja a külföldi kereskedelem áruit, míg segédkezet nem nyújt a magyar ipar izmosodásának. Ez az idő pedig tőlünk még nagyon, de nagyon messze van. Egyesületeknek, szövetségeknek, társulatoknak kell alakulniok, hogy felrázzák tespedésökből a nemzet milliót, hogy végre minden magyar kebel át legyen hatva attól az erős akarattól, mely hivatva van e hon határai közt boldogabb jövőt teremteni.

Tőlünk függ minden. Mint a közmondás tartja, mindenki a saját szerencséjének kovácsa. Sehoh sem igazabb ez, mint épen ezen a téren. Ha talpra állunk és erélyesen visszautasítunk minden idegen terméket, pár év alatt is sokat, de nagyon sokat fog változni az ország lakosságának vagyoni helyzete.

Tegyen tehát erős fogadást minden magyar ember és ez legyen a jelszó, mely visszhangozzék az egész hazában: Magyar árut, magyar terméket!....

Magyar tisztikart.

Egyik sorvasztó betegsége a magyar hadseregnek, tekintettel annak szellemére, hogy ezredeiben osztrák tisztek kommandója alatt áll a magyar legénység, mely vele együttérezni soha sem képes, de viszont a katona sem lelkesül olyan egyénekért, akiket megérteni nem tud, akikben csak a szigorú főnököt látja, de nem találja meg ba-

hunya szemét, átadta magát a természet magasztos békéjének, mely egyedüli, a mi zavartalan örömet okozhat.

Sokáig állt már így, midőn a kastély órája érezhangon a X et is elütötte. Erre föleszmélve, érezni kezdte az est hős levegőjét. Majd aludni ment szobájába, holnap nagy napra virradnak, katonák érkeznek a faluba és azok a katonák olyan szépen tudnak beszélni, legalább ő így hallotta nevelőnjétől — — — — —

Jókövi Béla a k honvéd-huszár ezredben főhadnagy volt. Derék szál ember szép, dus hajjal, jól gondozott bajusz-szal. Tisztársai szerették, mert minden tekintetben deréknek lehetett nevezni. És hozzá még gazdag is volt. Ámde szép vagyonát rövidesen elmulatta, már alig maradt valamije, így hát feleség után kellett néznie, a ki kisegitené pénzzavarából.

Ekkor történt, hogy ezredével V ment a nyári gyakorlatokra. Sok mindent hal-lott a szép Lilláról, többen már ajánlották is neki, hogy vegye feleségül, mert a leány igézően szép és a mellett szülői jól birják magukat. . . .

Egy délután az ezred tisztikara meg-

jaiban, fáradoimai között vigasztalóját, a harszi zaj halálfelelmében azt a férfit, kinek már pusztá egyénisége elszántságot önt lel-kületébe, akiért halált megvetve néz farkas-szemét a legsűrűbb golyózóparral.

A most véget ért parlamenti akciónak egyik követelménye volt, hogy a magyar ezredekben magyar tisztek legyenek. A kívánság részben el van érve, mert immár O felsége által szentesített törvény fog intéz-kegni róla. Hanem hogy a törvény intenciója, az egész nemzet forró óhaja elérhető legyen, a nemzet fiain a sor, hogy hozzájárulásuk-kal működjenek közre e nagy ezél érdeké-ben. Mert a ezél nagy, nemes, a hadsereg szellemének magyarrá tételét ezélozza.

Az állam részben ingyenes, részben földijmentes alapítványi helyeket létesített, hogy a katonai tisztképző intézetekben ma-gyar ifjak képeztessenek tisztekké a meg-felelő létszámban. Magyar ifjak erre a pályára eddig nagyon, de nagyon kevesen mentek, ennek oka főleg a költséges tanitattásban s abban a nehézkességben állott, mely elő-haladásukat gátolta. A magyar fiu ugyszól-ván kelletlen volt a tisztikarban. Sok szo-katurával kellett küzdenie, s a legtöbb eset-ben nemhogy biztosítva lett voln karrierje, sőt meg sem tudta tartani pozícióját. Ezek az abnormitások meg fognak szünni, ha az egész tisztikar magyarrá formálódik. Igaz, hogy ehhez sok idő kell és az uttörésnek talán nehéz lesz a munkája, de a nemzet jól felfogott érdekéből elmulasztani nem egy-évet, de egy pillanatot sem szabad.

Kívánatos tehát, hogy a szeptemberben megnyitól iskolai év kezdetén a katonai isko-lákban a magyar ifjak számára fentartott összes alapítványi helyek betöltessenek, sőt kívánatos, hogy ezeken kívül is minél töme-gesebben adják erre a pályára fiaikat azok az apák, kiknek vagyoni helyzete meg-engedi, hogy az elég költséges tiszti nevelés terheit elviseljék.

Egy új pálya nyílik meg ezzel az év-vel a magyar ifjuság számára, mely eddig ugyszólván zárva volt előtte. Új pálya, ame-ly dícső, szép, amelyen többé nem fognak ma-gyar volta miatt előhaladása elé akadályok gördülni egész a legfelső fokig. És mekkora

hívást kapott a kastélyba és a Béla szive dobogott örömben, hogy megismerheti Lil-lát. Sokáig voltak együtt, már első találko-záskor is hevösen udvarolt neki.

Azután gyakran eljárt hozzájuk, míg ott tartózkodtak. Gyakran bebarangolták az erdőt, vadvirágokat szedve, kalapjaikat tölgy-leveél-koszorúval övezve körül. Szivük így lassankint egybeforrott.

A leány igen megszerette a férfit. És a férfi? Hát mondjuk, hogy ő is szerette Lil-lát, vagy legalább is kedvelte. Ő azt tartotta, hogy elég ideje lesz őt megszeretni, majd ha már a felesége lesz. Nem volt már hátra más, mint a szülőkkel is közölni kívánságát, hogy a leányt adják neki. A szülők azt hi-vén, hogy lányuk holdogságát mozdítják elő, szívesen egyeztek belé. Csak később látták be, a mikor már késő volt, hogy épen az ellenkezője történt.

A kitűzött kézfogó is elérkezett, sok vendég sereglott egybe és mind oly őszintén kívántak boldogságot nekik.

A nap vidáman telt el. Este, a mikor Lilla már kifáradt a sok táncban, ismét az erkélyre ment, persze most már nem egye-dül. Bélával együtt tervezgettek a jövőre,

nemzeti vívmány lesz, ha a magyar legény-séget olyan tisztikar fogja vezényelni, mely esont az ő esontjából, vér az ő véréből. Ez az első lépés, hogy megtarthassa bevonulá-sát a magyar szellem a magyar ezredbe, ahonnan eddig száműzve volt.

Az érdeklődők minden szolgabírói hiva-talban és a városok katonai ügyosztályainál bőséges tájékoztatást nyerhetnek. A felfolya-módások ideje azonban már itt van, ne kés-lekedjenek tehát, akik hajlandóságot éreznek magukban erre a pályára lépni. A magyar nemzet Génusza örködni fog felettük, hogy elhatározásukat ne legyen okuk megbánni.

Most nincs egyéb hátra, minthogy kö-zöljük a mostani honvédelmi miniszter, Nyiry Sándor által a magyar ifjusághoz intézett felhívást, amely valoban lelkes hangon szó-lal meg, épen ezért megérdemli, hogy nyil-vánosságra hozassék. A felhívás szövege a köve kezdő:

Mindnyájunk hő óhaját képezi, hogy a magyar katonák magyar tisztek által képez-tessenek ki s azok által vezettessenek a harszba.

Ezen hő óhajtás most teljesülhet, mert a közös hadsereg nevelőint-zeteiben magyar honos ifjaknak annyi hely van biztosítva, a mennyi a magyar csapatoknak magyar tisz-tekkel való ellátására szükséges; a nagy számu magyar állami alapítványi helyek pedig a szegényebb sorsu ifjak számára is meg-nyitják a katonai intézeteket.

De hogy tényeg meg legyen a kellő számu magyar tiszt a közös hadseregben, ahoh a társadalomnak s különösen a magyar ifjuságnak támogatása is szükséges.

Hozzátok fordulok tehát magyar ifjak, lépjetek rá ezen tágas utra, melyet számo-tokra építettünk, hogy a közös hadsereg tiszti karába bejuthassatok, foglaljátok el a számotokra fentartott helyeket, vigyétek be a hadseregbe magyar hazafiságotokat — nem ellenzi azt senki — egyesítsétek azt a ma-gyar nemzet hagyományos Király és Dinastia hűségével s legyetek szeretett hazánk-nak és a monarchiának erős védői s koronás Királyunk hű katonái.

A honvédelmi miniszter.

mily boldogok is lesznek ők! Szeretni fog-jak egymást kimondhatatlanul . . .

Csönd volt a kertben, csak az esti szellő sutogott csöndesen a szerelemről az édesen illatozó borostyán-lombokon kereszt-ül s egy magános fülemile fájó szivből jövő édes dala hangzott fel hozzájuk.

Bélának nemsokára ezután el kellett utaznia. Így még csak alig érezték az együtt-lét örömet, már is el kellett válniok. Meny-nyire sirt Lilla, sehogy sem tudott belenyu-godni az elválásba. Azonban megmagyaráz-ták neki, hogy nem végkép válnak, Béla visszajön nemsokára, akkor magával viszi Lillát is és soha többé el nem hagyja. Ez mégis megvigasztalta és nem sirt tovább.

Lassankint ismét felvidult, hiszen Béla oly gyakran és oly szépen ír neki. Ismét a régi bohó kis leány lett ő, aki még a vi-rágokkal is szóba áll s kérdezi tőlük hogy-léőket. Mily gyakran eljárt most is az er-dőbe, a hova valamikor az ő karján járt, gyönyörködve a természet ezer szépségében. Ezután is hallgatta a pásztortilinkó édes-bus dalát, melyet az oly érzéssel, arnyi fájdalommal fúvott. Hol erősebben, hol gyöngébben, a szél messze vitte a hangokat, míg végre az egész egy sóhajba vegyül.

Manchester unokái.

A mult heti vörös parlament öszintésége kinyithatta a tartózkodó optimisták szeméit. Láthattuk, hogy a szociáldemokrácia ma már nem homályos elvekbe burkolódzó meddő szédelés, hanem tevékeny, folyton erősbülő, hallatlan agitációk folytán nagyra nőtt gyermek, aki minden vonásában magán viseli az apa hasonlóságát. Azonban rakoncátlanabb, vakmerőbb, erőszakosabb, radikálisabb, mint szülője: a liberálisták és éppen ezért sok-sok szomorú perezet okoz azoknak, kik egyszerre tollasodtak meg vele Manchester szülőházában.

Ha komolyan és higgad'an gondolkodunk a társadalmi fejlődések lefolyásán, csak hamar be fogjuk látni azt, hogy az 1789. iki elvek alapján oly társadalmi rend honosult meg, mely a szociálisták csiráját már méhben hordozta. A forradalmat a harmadik rend, a polgárság indította meg, mely a régi feudális társadalmi intézmények lerombolt alkotásai felett olyan rendet teremtett meg, a melyben maga vitte a polgárság a főszerepet. Ennek a társadalmi rendnek Smith Ádám adott formát a 18. században; manapság pedig Manchester ruháiban egy általa kigondolt theoriában áll a világnézetek sorában.

A szociálisták mozgalom a maguk elveivel, eszközeivel, bölcsesleti és jogi képtelenségeivel, vallási anarchájával, abból a bölcsesből kelt ki, a melyet Manchester, a liberálisták közgazdasági törekvéseinek személyesítője és irányítója tákolt össze és ringatott majdnem egy teljes századon keresztül. Büszke lehet valóban diéső unokájára és nevelőjére! Csak arra vigyázzon ez a most már lenézett apa, hogy áldozatául ne essék annyi önfeláldozással és hőborttal dédelgett fiának, a szociálistáknak.

Keressük a manchester-liberalizmus anyajegyeit a szociálistákban! Itt van kezében az u. n. tudományos szociálisták egyházpolitikai programja, a „Tudomány és Vallás” cz. röpirat, itt van Bebel vitázó levele a kereszténység keletkezése- és fejlődéséről; Marx fejtegetése a történelem anyagelvű felfogásáról, a melyek utánozhatatlan

erőszakossággal csinálnak reklámot a legmezitelenőbb darvinizmusnak és istentagadásnak, a melyet úgy tüntetnek fel, mint az elfogulatlan tudományos vizsgálódás logikus eredményét. Hallom Liebknecht felkiáltását: „Nekünk szociálistáknak az a kötelességünk, hogy minden erővel ellene törjünk az Istenben való hitnek; nem is méltó a szociálista elnevezésre az, aki nem terjeszti az istentelenséget”; hallom Engels kifakadásait: „Mi egyszerűen bánunk el az Uristennel, mi folyton küzdünk Isten ellen, mi ő benne látjuk a világ legnagyobb veszedelmét”; azután azt kérdezem, kiől, honnan tanulta ez a szociálisták a teljes vallástalanságot? A feleletet, mely a legnagyobb mértékben kompromittáló a liberálistákra, Bebel adta meg szokatlan öszintéséggel az 1878. szept. 16 iki birodalmi gyűlésen, mikor a manchester politika szembeálló képviselőinek szemrehányásaira így felelt: „Önök, Uram, megtámadják a vallásra vonatkozó nézeteket, a melyek istentagadók és anyagelvűek. Elismerem, hogy ez igaz... Erősen hiszem, hogy a szociálisták végre is istentagadásra fog vezetni. Ánde ki alapította meg tudományilag és bölcsesletileg ezen istentagadó tanokat, a melyek Önöknek oly sok gondot és kedvetlenséget okoznak? Talán a szociáldemokraták? Vajjon az Edgárdok és Bauer Brunók, a Feuerbachok és Strauss Dávidok, a Renan Ernők szociálisták voltak? Ezek a tudomány emberei. Mi ezen istentagadó nézeteket tudományos (!) meggyőződésünk alapján elfogadtuk és kötelességünknek tartjuk ezeket tovább terjeszteni és a tömeg közzé hinteni. Miért lenne tehát az, ami az egyik kéznek meg van engedve, a másiknak megtiltva?”

Ki az tehát, ki a legdurvább darvinizmust hitezikkelyle emelte? Ki tanítja még ma is szóban és írásban a tanszékeken és nyilvános összejöveteleken az istentagadást? Az egyház megvetésére vezető tanok, azok a vallási nézetek, a melyekben az Istenbe és a Megváltó Jézus Krisztusba vetett hitet, mint vakhitet támadják meg és gonyolják ki a „felvilágosodott”, „elfogulatlan” tudomány emberei az enciklopedistáktól kezdve egészen napjainkig, ezek a tanok annak az

iskolának kathedrájáról hangzottak el legelőször, a melynél egymásután Hegel, Feuerbach, Smith Ádám, Manchester, a jakobinusok és girondisták, a liberálisták ösatyái ültek. Ők voltak azok, kik a vallást, mint pusztán alanyi hangulatot az egyedekhez utasították, kikre azonban, ha vallási érületüket nyilvánítani merték, megvető mosolygással szoktak letekinteni. Előttük az a vallás, a mely mint tárgyilag Istentől adott intézmény szabad és önálló működést követel magának a társadalomban, csak a gyűlölet tárgya.

Az általuk megteremtett bölcsesleti s politikai rendszer, a liberálisták az, mely az istentagadó munkással szemben a vallásosságra utal, a klerikális munkás szemében ellenben hitetlen szabadgondolkozónak tűnik fel. A vallási elvek terén tehát fiui viszony áll fenn a szociálisták és liberálisták között. A különbség, a mely közöttük mégis észlelhető, annak eredménye, hogy az előregedett atyának tehetetlensége nem birt a hővesvérű fiu csintalanságával s így most már tűrni kénytelen azon tobzódásokat, a melyek re az sohasem tanította ugyan a gyermeket személyesen és gyakorlatilag, de alattomban örült a hőbortos kirugásokon.

A szociálisták ugyanis nyíltan vallja az istentelenséget, míg a szabadelvűség dagályos frázisokkal titkolja el istentagadó világlátását és ha csak elkerülheti vallási tekintetben, kerüli a színtvallást. A liberálisták a rendőrállam segítségével akarja megfékezni az egyházat és a papságot lelki rendőrei közzé besorozni; a szociáldemokrácia még magasabbra tör, meg akarja szüntetni az egyház befolyását a népre, amennyiben az egyházi kultúra helyébe a tudományos kultúrát akarja léptetni, az egyházi alapisznya megszüntetésével a közvagyonot a közjólét felvirágoztatására akarja fordítani, a szó- és gyónatóségeket pedig szabad versenyre hívja fel a szociáldemokrácia propagandájával. A liberálisták a kongregációk és kulturharcz érdeklik közvetlenebbül, míg a szociálistákat az egyházi vagyon és osztályharcz.

Érdek-ellentét és nézeteltérés e két rendszer között tehát éppen nincs a lényeges pon-

Az idő gyorsan haladt előre. A nyár mulóban volt sok örömeivel. Félíg őszi idő járt már. Az erdő lombos volt még, reggel kőd ereszkedett a tájra, melyen azonban a nap sugarai még a délelőlt folyamán áttörttek és látni engedték a még mindig üde zöld pázsitot. A kedves vidék mélységes esőndje, az erdő harmatos virága, szóval minden, de minden édes örömet hirdetett, mintha minden örökké tartana. Pedig az őszi rohamosan haladt elő pusztító útjában és lassan-lassan elhervasztotta a még élő leveleket, melyek sárgán, nesztelenül hullottak alá a nedves földre. A vándormadarak elszállottak melegebb déli hazájukba és Lilla olyan igen szomorú volt, ő is szeretett volna velük szállni, de nem messze, csak Béláig, hogy megkérdezze tőle, mi az oka annak, hogy levelei oly ritkán érkeznek. Megérezte gyöngye szivecskéje, hogy itt nincs rendén minden, nem szólt, csak várt türelmesen, lehet, hogy nagyon el van foglalva.

Pedig nem így volt! Eljegyzése után még szivesebben kereste fel a kávéházakat, egész éjszakákat átmulatott, s így mindene végkép eluszott. Hitelezői sürgették és ő fizetni nem tudott. Annyi volt az adóssága, hogy még a Lilla hozományja is kevés volt

a kiegyenlítésre. Azért irt az apának, hogy toldja meg még egy néhány ezer forinttal, mert így nem kell neki a leány.

Az apa persze ezután hallani sem akart Béla felől. Az ő leányát csak a pénzéért vennék el, nem, ő nem adja ráadásul a leányt, inkább maradjon otthon.

Béla látta, hogy semmire sem megy, lehuzta újjáról a jegygyűrűt, melyhez annyi édes óra emléke fűzte, megcsókolta, aztán egy levél kíséretében visszaküldte Lillának.

Mikor a kis csomag megérkezett, a Lilla szíve ropesett örömeiben, hát mégis Béla gondol ő reá. De im! a csomagot felbontja és abból a jegygyűrű esik a földre. Elsápadt, elolvasva pedig a levelet sirva fakad, meg van csalva, rutul rászedve, nem, így nem élhet tovább. Ir ő is egy levelet atyjához, bocsánatot kér tetteért, de szívére hivatkozik, a mely úgy is megrepedne, . . . aztán elveszi kis revolverét, szívére illeszti egy durranás, és . . . a szép Lilla halott.

Bélának is tudára adják. Ő csak most eszmélt, csak most bánta, a mit tett, hja, de későn volt, bizony nagyon későn. Leutazott a temetésre, aztán ráborult még egyszer a koporsóra, a melyről csak most érezte, hogy

mindenét magával viszi. A szép Lillát örök nyugalomra helyezték a családi sírboltba.

Sok idő eltelt már azóta. Talán mindenki elfeledte e tragédiát, amikor egy napon az öreg Bogáti egy gyászjelentést kapott, melyhez levél is volt mellékelve. A levél így szólt: Édes, jó Uram!

Tudom, hogy vétkem iszonyu, hogy bocsánatot már nem remélhetek, de mégis megpróbálom, igen megpróbálom az Ön bocsánatjáért is könyörögni, hiszen a jó Isten már megbocsátott. Ama szerencsétlen nap után felismertem bűnöm nagyságát és vezekelni akarván érte, szerzetbe léptem. És itt, óh, ha tudná jó Uram, itt e szent falak között sokszor láttam a Lilla arcát, ép oly szépnek, mint életében volt és mosolygott is rám. Jele volt annak, hogy ő is megbocsátott.

Uram! ha van szíve, mely érezni tud, esengem, hallgassa meg bocsánatkérésemet és mondja ki e szót: Megbocsátok! Óh, mily nyugodtan fogja akkor síri álmát aludni a szegény szerzetes Jókövi B. Jusztin.

Bogátinak egy forró köny csordult ki szeméből és öszintén, szívből kimondá a kívánt szót:

Megbocsátok!!!

tokban, sőt a legkényesebb részen, a theológiában is felismerhető a szocializmuson a rokon vonás, a finom árnyalat, mely azt annyira hasonlót teszi Manchester vallási elméleteihez.

Csak azt nem értem ezek után, miként vállalkozhatik a szocialisták megfélemezésére a szabadelvű állambatalom. **P. J.**

Gazdák figyelmébe.

A főkapitány által a napokban kibocsátott rendeletet közérdekű voltánál fogva egész terjedelmében adjuk és felhívjuk reá a gazdaközönség figyelmét.

A gazdasági munkás és cselédsegélypénztárról alkotott 1900. évi XII. t. cz. 8. §. rendelkezése szerint, minden munkaadó köteles minden egyes, szolgálatában álló gazdasági cseléd után a pénztárba évenként előre 120 fillért befizetni, — mely hozzájárulási összeget azonban a cseléd bérébe betudni vagy annak megtérítésére a cselédet kötelezni tilos. Ezen hozzájárulással a gazdasági cseléd a pénztárnak rendkívüli tagjává válik s ha a gazda hibáján kívül baleset éri, ingyen gyógykezeltek, és ha egy hétnél tovább munkaképtelen, 60 napig naponként 1 korona, azoutul pedig mindaddig, míg munkaképesége helyre nem áll, havonként 10 kor. segélyt kap; ha baleset következtében meghal, hátramaradt családjának egyszer s mindekorra 400 korona segély, vagy ha családjá nem maradt, temetésére 100 kor. segély utaltatik.

Ezen kezdvézmény megszerzéséhez a cselédjéből azonban köteles a gazda gazdasági cselédjét a gazdasági munkás és cselédsegélypénztár kötelekibe felvételni, s a cselédeknel előforduló minden személyi változást a szolgálatba lépés napjától számított 15 nap alatt a cselédkönyv bemutatása mellett a helyi bizottságnál (Bartha Kálmán városi gazdasági tanácsos urnál) bejelenteni.

Az 1902. évi XII. t. cz. 20. §. rendelkezése szerint a munkaadó gazdasági cselédjét még külön és biztosíthatja s ha a 120 filléres kötelező hozzájáruláson kívül cselédje után addig, a míg az az ő szolgálatában áll, a rendes tagok bármelyik csoportjában, a bérbe való betudás nélkül, évenként előre, maga fizeti a tagsági díjakat: a munkaadó által befizetett összeget a pénztár külön kezeli s azokat csak akkor számítják a cseléd javára, ha az illető cseléd a munkaadó szolgálatában a tizedik évet betöltötte, vagy ha a cseléd a szolgálat ideje alatt rokkanttá lett vagy meghalt. —

Ha a cseléd a tizedik szolgálati év betöltése előtt kilép a szolgálatból, a befizetett gazdasági díjakra nézve a törvény a munkaadó javára kedvezően intézkedik, tehát a munkaadót anyagi károsodás ekkor sem érheti.

Ellenben, ha a munkaadó az 1900. évi XVI. t. cz. 8. §. -ában foglalt kötelezettsége dacára gazdasági cselédje után a 120 fillér hozzájárulást nem fizeti, az ezen mulasztásból eredő teljes kárért cselédjének, illetőleg a cseléd jogúodainak felelősséggel tartozik. —

Csak a fent elsoroltakból is mindenki láthatja, hogy a gazdasági munkás és cseléd segélypénztár olyan jótékony intézmény, amely csekély befizetés mellett tagjai létfenntartásáról úgy gondoskodik, hogy az illetőnek és családjának, minden napi megélhetése teljesen biztosítva van, a munkaadó pedig a cselédjét ért baleset terhe és kö-

vetkezéseitől megszabadul, ennél fogva felhívom városunk közönségét, hogy a pénztár kötelekibe mielőbb és minél többen lépjenek be, gazdasági cselédjeiket pedig haladéktalanul jelenték be. —

Jelentkezni lehet Barta Kálmán városi gazdasági tanácsos urnál a városházánál a hivatalos órák alatt. —

Szatmárt, 1904. márczius 29. *Tankóczy*, főkapitány.

H I R E K.

Uj püspökök. Ó Felsőge aláírta dr. Radnay Farkas nagyváradai segédpüspöknek s prépost-kanonoknak beszerzésébányai és dr. Párvy Sándor egri segédpüspöknek és apátkanonoknak szepesi püspökké való kinevezését. Az iratokat a kabinetiroda a napokban küldte le a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz s így a kinevezést a hivatalos lap egyik legközelebbi száma már közölni fogja.

Áthelyezett állomásfőnök. Tóth Kálmán nagykarolyi állomásfőnököt saját kérelmére Debreczenbe az üzletvezetőséghez helyezték át. Utódja *Aczél* Béla körösmezői állomásfőnök.

Elmozdított közjegyző. Zanathy Mihály nagykarolyi közjegyző ellen többrendbeli szabálytalanság és visszaélés miatt a közjegyzői kamara fegyelmi vizsgálatot rendelt el, egyuttal állásától felfüggesztette. A fegyelmi ügy a lehető legrosszabb eredménnyel végződött, mert a büntetés legmagasabb fokát vonta maga után. *Zanathyt* állásától elmozdították.

Áthelyezett bíró. *Máriássy* Árpád beregszászi kir. törvényszéki bíró saját kérelmére a szolnoki kir. törvényszékhez helyeztetett át. *Máriássy* 12 évig volt tagja a beregszászi törvényszéknek, általános tisztelt és szeretett férfiú, azért távozását az egész városban sajnálják.

Hymen. *Szőcs* József államvasuti tiszt a napokban esküdtött örök hűséget Csapón *Gönczy* Gizella kisasszonynak. — *Erdöss* Aurél eszterházi körjegyző a napokban esküdtött örök hűséget Nagykarolyban *Bornemissza* Géza vármegyei árvaszéki helyettes elnök leányának, *Sarolta* kisasszonynak. — *Huszár* Aladár helybeli könyvkereskedő vasárnap váltott jegyet *Deutsch* Margit kisasszonynyal, *Deutsch* Mór helybeli nagykereskedő kedves és művelt leányával. — *Fodor* József szmérváraljai telekkönyvi tisztviselő eljegyezte *Kovalik* Mariskát, *Kovalik* József szolnoki főgymnasiumi tanár hugát. — *Mártonffy* Gyula *Lengyel* Mariska kisasszonyt, *Lengyel* József szmérváraljai földbirtokos kedves leányát.

Lelkészi kinevezés. Tóvisfalván *Drahus* István elhalálózása folytán megüresedett lelkeszi állásra Ó nagyméltósága a püspök ur *Kompanek* Gáspárt nevezte ki ideiglenes minőségben.

Az angol király Károlyi grófhoz. Gróf *Károlyi* Tibor halála alkalmából *Eduárd* angol király táviratot intézett *Károlyi* István grófhoz, melyben részvétét fejezi ki a gróf testvérének halála felett.

Egy fiatal pap halála. Egyházmegyénk papjai közül egy fiatal, jóratörő tagot ragadott ki a halál e hó 14.-én. *Drahus* István tóvisfalvai rk. lelkész meghalt. Gyenge testalkatu fiatalember volt, annál erősebb lelkülettel és buzgalommal munkálkodott az Ur szőlőjében. Alig 5 évvel ezelőtt szentel-

ték pappá, s ime a halál ifju korában, élte tavaszán letörte élete fáját, megsemmisítette szerezte családjának benne helyezett reményeit. 1877. aug. 27. én született, 1899. decz. 21.-én lett áldozattá szentelve. Ekkor ideiglenesen az egyházmegyei hivatalban nyert alkalmazást, 1900 ban mint segédlelkész működött Mezőpetriben, majd Pálócson és Szerednyén. Buzgóságát, nemes törekvését csakhamar megjutalmazva látta, midőn főpásztora a mult évben tóvisfalvai lelkésznek nevezte ki. Halálát a beregi főesperesi kerület papsága a köv. gyászjelentésben tudatja: „A beregi főesperesi kerület papsága a saját, valamint az összes rokonság nevében mély fájdalommal tudatja, hogy *Drahus István* tóvisfalvai rk. lelkész, életének 27 ik, áldozópapságának 5 ik évében a haldoklók szentségeinek buzgó felvétele és hat hetu súlyos szenvedés után Munkác-on április hó 14.-én az Urban esendesen elhunyt. Holttestét beszentelés után Ungvárra szálltják és április 16. án az ottani Kálvária sarkertben fogják örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent miseáldozat Ungváron, április 16.-ár, Tóvisfalván április 18. án fog az Urnak bemutatattani. Requiescat in pace!

Áthelyezett állatorvosok. A m. kir. földművelésügyi miniszter *Somogyi* Mátyás szatmári m. kir. állatorvost Nyitrara, helyére pedig *Pártos* Samut Temesrékasról Szatmárra helyezte át.

Uj tanítónő. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Mátyás* Emmat, a szatmári tanítónőképző volt jeles növendékét a titeli állami iskolához tanítónőnek nevezte ki.

Gyászhir. *Grobovszki* Román mérnök, Ung vármegye nyug. főszámvevője, törvényhatósági bizottsági tag e hó 15. én, életének 62. ik boldog házasságának 34. ik évében Ungváron elhalt. Hült tetemeit e hó 17. én helyezték örök nyugalomra. Tiszteletreméltó férfiú volt a vármegyében, ezért elhunyt a legszeleesebb körben részvétet keltezt. — Megemlékeztünk röviden lapunk mult számában *Görcsös* János iparos polgártársunk haláláról. Most a csaádtagok óhajására a kiadott gyászjelentést, mely akkor birtonkunkban nem volt, a következőkben adjuk: *Özv. Görcsös* Jánosné szül. *Varga* Mária mint hü neje, *Görcsös* Pia nővére, *Olga* leánya, *Hegedüs* József veje, *Józsika*, *Annuska*, *Pia*, *Sándorka* és *Elek* unokai, ugy a magunk, valamint az egész rokonság nevében fájdalomtól megígert szívvel, az Isten szent akaratán teljesen megnyugodva jelentjük, hogy hü férj, szerető testvér, apa, nagyapa és rokon, Ist nben boldogult *Görcsös János* f. hó 9.-én egy heti betegség után életének 62. ik, boldog zavartalan házasságának 33. ik évében a haldoklók szentségének felvétele után jobblétre szenderült. A boldogult drága halott földi maradványai f. hó 11.-én d. u. 5 órakor fognak a Vörösmarty-uteza 65. számú gyászházból a vasut melletti sarkertben örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szentmise áldozat f. hó 12.-én reggel 1/27 órakor lesz az Irsik árvaházi kápolnában a mindenek Urának bemutatva. Szatmár-Németi, 1904. évi április hó 9. én. Isten veled szeretett halo tunk! Nyugodjál Krisztus szent szívébe zárva, míg út a feláradás boldog órája, mely u án ismét mindnyájan egyesülhetünk!

Nemes adomány. *Lessenyey* Ferencz dr. kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő, a népnevelésügyi lelkes és bőkezű apostola, a helybeli róm. kath. fiu-népiskola növendékeinek jutalmazására 100 (száz) koronát adományozott. Ezen összegből öt darab 10 koronás aranyat öt szegénysorsu, jól tanuló növendék között fog a tanító testület az isko-

lai év végén kiosztani. A többi összeget az arra érdemes növendékek jutalmi könyvekben fogják megkapni.

Segély a tüzkárosultaknak. Püspök ur ő excellenciája a mezőteremi tüzkárosultaknak 300 koronát adományozott.

A választók névjegyzéke. A központi választmány befejezte a választók névjegyzékének összeírását. Kimaradt 125 és újból felvételre 260 egyén. Az összeírás e hó 25 ig van közszemlére kitűve a város-házán, hol az érdekeltek megtekinthetik.

Áthelyezett mérnök. A pénzügyminiszter Istóka Dávid kataszteri mérnököt a szatmári felmérési felügyelőséghez helyezte át.

Lyceum-előadás Japánról. Midőn manapság az egész világ érdeklődése a keleti események felé fordul, a Kőcsy kör helyénvalónak látta lyceum-előadásai tárgykörébe belevonni a keleti véres drama szereplő népeinek ismertetését. A szezon ezen utolsó előadását *Bagossy Bertalan* kir. ka h főgymn. tanár tartja. Ismereti *Japán* helyi viszonyait, a háború keletkezésének távolabbi okait, *Ázsiát Oroszországgal s Japán* természeti viszonyait és népeit. A japán élet szemléltetésére mintegy 40 képet mutat be *Haller Jenő* tanár. Az előadás f. hó 25. én hétfőn este fél 6 óra kor lesz a kir. kath. főgymn. természetlani előadó termében, (mivel a technikai eszközök mashová nem szállíthatók). A költségek fedezésére 40 fillér belépti díjat szed a kör. A helyek számozva lesznek. Alóhelyek (mérésékelt számban) 20 f. Ha helyszűke miatt a közönség nagyobb számmal nem járhatna el az előadásra, másnap az előadó tanárok készséggel megismélik. Jegyekért sziveskedjék a tisztelt közönség *Lóvy Miksa könyvkereskedéséhez* fordulni.

Erettségi vizsgálatok. Az ev. ref. főgymn. VIII. ik osztályában május 7. én befejezik az előadásokat. Május 9., 11., 13. án tartatnak meg az osztályvizsgálatok. Május 16., 17., 18., 19. én lesz az erettség vizsgálatok írásbeli része, június 22. és a következő napokon a szóbeli rész. A VIII. ik osztályban 37 növendék van. A szóbeli vizsgálatokra bizottsági elnökek *Erőss Lajos* debreczeni theol. tanár van kiküldve.

A Pannónia rombolói. A múlt héten tárgyalta a helybeli kir. törvényszék a képviselőválasztás után történt rombolások ügyét és meghozta az ítéletet. A kir. ügyész a vádlottak közül *Kalk Lajos*, *Balvinszky József*, *Krémer Gyula*, *Füle Ferencz*, *Györkei Elek*, ifj. *Cserek István*, *Kozma Sándor* és *Százaz Pallal* szemben ejtette a vádat, így a kir. törvényszék őket felmentette, ellenben *Hunyadi Bannót*, *Halmi Istvánt* és *Derecskei Istvánt* négy hónapi, *Cserba Lászlót* és *Töltési Józsefet* két hónapi, *Lőrincz Lajost* egy hónapi fogházra ítélte. Két heti fogházat kaptak: *Meszaros Károly*, *Gábor István*, *Német Dániel*, *Gergely Gyula*, *Kovács Imre*, *Tamás János*, *Pap Gyula*, *Hritz János*, *Tyukodi Ferencz*, *Toth Gábor*, *Davecska Kálmán*, *Szilágyi István* és *Franzia István*. Ugy az elítéltek, mint a kir. ügyész fellebbezett. A törvényszék a károsult feleket keresetükkel elutasította. A bűnjeként lefoglalt tárgyak kiadattak az illető tulajdonosoknak.

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter dr. *Dosoffy Ferencz* ügyvéd, budapesti lakosnak a mk. államvasutak *Huszt*, vagy *Hársfalva-szolyva*, vagy *Beregszász* állomásától, első esetben *Iza*, *Keselymező*, esetleg *Lipce* és *Lipcesmező*, második esetben *Sztrajna*, *Rozsa*, *Kereczke*, *Kovácsrét* és *Szuhabranka*, harmadik esetben *Nagy-Bereg*, *Komlós*, *Bilke* és *Zidnya* irányában *Dolhaig* vezető endő rendes nyomtávu helyi érdekű vasutvonatra kiadott előmunkálati engedély orványét egy év tartamára meghosszabbította.

Sok a hátralék. A vármegyei árvaszéknél évek hosszú során keresztül részint betegeskedés és egyéb különböző okok mi-

att annyira felszaporodott a hátralék, hogy feldolgozására az ott működő tiszviselői kar léptelen. Minthogy ez a körülmény az ügyfelekre káros következményekkel jár, a napokban tartott rendkívüli vármegyei közgyűlés úgy intézkedett, hogy 3 ezer korona összeg erejéig két, esetleg három egyén fogadtassék fel, kik a hátralékos munkát lesznek hivatva végezni.

Végtárgyalás az apostolok ügyében. Ma kezd meg *Huszt* on a kir. törvényszék a végtárgyalást a máramarosi izgatok ügyében, kik a népet át akarták térítetni a gör. keleti vallásra és bujtogattak a magyar államcsíny ellen. Minthogy körülbelül 300 tanút kell kihallgatni, a törvényszék helyszíni tárgyalást kért a minisztériumtól, amit el is rendeltek. Ezért fog a monsire ügy tárgyalása *Huszt* on folyni és nem *Szigeten*. A vádlottak 28-an vannak. Elnök *Várady* kir. törvényszéki bíró, szavazó bírák *Paulevics* és *Verécsy*.

Aranybánya Máramarosban. A Torjága hegyiségben *Borsbánya* mellett, az ősszel egy aranybányára bukkantak, mely az eddigi kutatásokból itélve régebben üzemben lehetett. A tulajdonosok már hetekkel ezelőtt megkezdették a víz kiszivattyuzását, e munkát a napokban már be is fejezik, azután hozzálátnak a tárnázáshoz. A bánya gazdag aranytartalmúnak ígérkezik.

Az Uránia nálunk. Az általános országszerte népszerűségnek örvendő *Uránia* tudományos színház három estélyt fog adni városunkban. E hó 29. én a berlini élet lesz bemutatva 170 színes és 20 mozgó képben, 30. án *Egyiptom*, a harmadik estély május 1. én lesz.

Nagy betörés. A szomszédos *Nagy-Szőllős* városában vakmerő betörők jártak *Rooz Ignác* ottani gőzmalom tulajdonosnál és *Steinberger* liszt nagykereskedőnél. Több mint 10.000 korona készpénzt, értékpapirokat és ékszereket raboltak el. A betörőket a szatmári rendőrség is egy megkeresés alapján erőlyesen nyomozza.

Lefülett tolvajbánda. *Veres Károly* ákosi és *Dancs János* szimérváraljai illetőségű napszámosok jó viszonyban éltek *Ember Mihály* és *Simon Lajos* szatmári esavargókkal, kiknek társaságában nap nap mellett összelopkodták a városban, ami a kezök ügyébe került. Megdézsmáltak a vásárra jövő zekereket, a cipészek és eszmadriák kirakatai szintén rendkívül érdekelte őket. *Vékony Imrétől* egy alkalommal sikerült is egy pár cipizmát, *Devecska Károlytól* egy pár cipizt elemelni. A jól végzett munka után természetesen röktön tuladnak rájta, az árát pedig egy lebuiban elmulatták. A rendőrség azonban addig szimatolt, míg kikaparta a rejtejt titkot és a négy jómadarat a bíróság elé állították. A kir. törvényszék *Veres Károlyt* és *Daucs Jánost* egyenkint hat havi börtönre, *Ember Mihályt* és *Simon Lajost* 11 hónapi fogházra ítélte.

A torzsalkodás vége. *Dacher Lajos* felsőbányai bányamunkás rossz viszonyban élt *Bottyán Jánossal*, s valahányszor összalátkoztak, mindig verekedésre került a dolog. Egy alkalommal *Dacher Bottyánt* a lakásán támadta meg és székkel akarta lötni, miben azonban megakadályozták. Ez év február havában este 10 óra fele az utcán hozta őket össze a véletlen, természetesen a onnal egymába gabalyodtak. *Bottyán* a kezébe levő fokost használta az egyenlőtlen duellumban eszköznek, mert ellenfelénél jó val gyengébb volt, orron is trefelte vele *Dachert*, ki azonban ekkor szörnyű indulattal rontott neki, kiesavarta a fokost kezéből és agyba fejbe verte. *Bottyán* négy nap mulva nagy kínok között meghalt. A kir. törvényszék *Dachert* most vonta felelősségre, akit két évi börtönrel és három évi hivatalvesztéssel sújtott.

Sertéstolvajok. *Lakatos Mihály* ezigány és első párja *Pista Eni* ez év február havában a *Dágenfeld-tanyán* *Konecz István* óljából két darab, 180 koronát érő sertést lopott el és *Nagykároly* határában el is adta *Nagy József* nevű odaváló lakosnak. A sertések harmadik kézre is kerültek, mert *Nagy József* 3 forint nyereséggel tul adott rájtok, *Szenmiklósi György* nyeresaholyi lakost boldogítván a szép kövér állatokkal. A csendőrség kikutatta a tetteseket, kik most a vádlottak padjára kerültek. A kir. törvényszék megállapítván a lopás tényálladékát, *Lakatos Mihályt* 1 évi, *Pista Enit* 6 hónapi börtönre, *Nagy Józsefet* és *Szenmiklósi Györgyöt*, kik marhalevél nélkül vették meg a sertéseket, állategészségügyi kihágás címén 20 korona pénzbüntetésre, b hajthatatlanság esetén egy napi fogházra ítélte.

Bűnügyi főtárgyalások. A kir. törvényszék büntető osztályánál a legközelebbi napokra a következő bűnügyi főtárgyalások vannak kitűzve: ápril 21. én *Balog Géza* és társai ellen súlyos testi sértés, *Weisz Hermanné* ellen csalás, *Konecz Grigor* ellen súlyos testi sértés, *Gavrillás Gábor* ellen sikkasztás büntette miatt. Ápril. 22. én *Kállay Szabolcs* és *Bilika* ellen párviadal vétésége, *Orosz István* ellen lopás, *Hunyadi Lajos* és *Mihus Miklós* ellen súlyos testi sértés, *Herskovics Herman* ellen magán okirat hamisítás büntette miatt. Ápril. 25. én *Árpylán János* ellen magánlak megsértésének büntette, *Szentpéteri Zsigmond* ellen megvesztegetés vétésége, *Rfold Samuel*, és *Selink Teréz*, ifj. *Finta Tógyer* és társai ellen lopás büntette miatt. Ápril. 26. án *Jágó Lőrinczné* ellen hatóság elleni erőszak, *Mogyorósi Rozsó* ellen lopás büntette miatt.

Hamis tizkoronás bankjegyek. A kereskedelemügyi miniszter legközelebbi rendelkezéssel óvatosságra inti az ország összes posta és távirtda hivatalnokait a tizkoronás bankjegyek elfogadásánál. De jó azt mindenkinek is tudni, hogy a hamisítványok papírja a valódi bankjegyeknél valamivel vastagabb, színe sötétebb s maga a hamisítvány fényképezés útján jött létre. A „007. 920. szám” és 1003. „Serie” megjelölések utólagosan vannak a hamisítványra rányomva s azok vörös színe megnedvesítéssel nem mosódik le.

A plajbász jubileuma. Az írón körülbelül fél századdal ezelőtt lett ismeretes. Hazája *Szibéria*, a hol a világ legnagyobb grafittelepei vannak. 1842. ben *Aliber* finn kereskedő fedezte fel a grafittelepeket és kezdte azokat kiaknázni. A 40-es évek végével kísérletet tett írónok gyártásáraival, s vállalata sikerült. Azóta folyik ezen telepek kiaknázása; az eddig írónokra kiaknázott grafit mennyiségét 33.000 q-ra becsülik.

Szerkesztői üzenet.

Kedves pályám, nem közölhető. Ugy a forma, mint a tartalom rendkívül gyenge. A próza terén a próbálkozás talán hálásabb lehetne.

Séta a természetben, jönni fog. Az ilyen elbeszélésekbe mindig tanácsos egy kis történetet begyíteni, olyan ízt ad neki, mint a jó fűszer az eledelnek. Csak kitartással tovább. A szorgalom megszokta teremni a gyümölcsöket.

5 koronáért

küldök 4 1/2 kilo (kb. 50 db.) kevésbé megsérült finom enyhe

pipere-szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezedna, jászmin, és gyöngyvirágtól szépen összeválogatva. A pénz előzetes beküldése esetén vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi utca 3. szám.

Szigeti József Szatmár

Lakás és iroda *Bányai-ut 12.*
hat. eng. ház- és birtok-eladási, törlesztési
jelzálogkölcson-közvetítési irodája.

A ki házat, birtokot és erdőt venni vagy eladni kényelmesen (mérésékelt közvetítési díj mellett) óhajt, ugyszintén birtokra vagy házra olesó **törlesztéses jelzálogkölcson** akar, vagy bárminő helybeli vagy vidéki **részvényre** van szüksége, vagy azokat **eladni** akarja, e czéggel lépjen érintkezésbe és meg fog róla győződni, hogy kiterjedt előnyös ismeretsége folytán hivatásának megfelel. — **Vidékre azonnal válaszol.**

SZŐLŐLUGAS T
ültessünk minden ház mellé
és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megfű is, term. st. nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eüdg. Hoi lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok beve i ellátják hazukat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskátály és mis edes sz. 15kk. l.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly h. z. melynek fala mellett a legsekélyebb gondó ással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kártyáknak, kerítéseknek stb. a legremekebb díszé, anélkül, hogy legkevésbébb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghiladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fényomatú katalógus bárkinek ingyen és bementve küldetik meg, aki czímet egy levelezőlapon tudatja.

Czím:
Érmelléki első szőlőültványtelep Nagy-Kágya,
u. p. Székelyhid.

Tüzifa-eladás,
három éves vágásu
I rendű hasáb,
cser,- bükk- és gyertyán
köbméterje házhoz szállítva
. 5 kor. 50 fill.
10 köbméter házhoz szállítva
. 54 kor. — fill.
Logkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a Szatmár-erdődi
h. é. vasut üzletkezelőségénél,
Szatmár, Teleky-utca 3. sz.
és a Szatmár-Németi-i Ipari
Hitelszövetkezet Árucsernokában
Deák-tér 5-ik szám.

„LAXATIN“

czukorka

egy igen kellemes és felette enyhe hatásu

hashajtószer,

mely ugy gyermekek-nél, mint felnőtteknél hasznosnak bizonyult.

Orvosok ajánlják és rendelik betegeiknek.

Kapható 70 filléért eredeti dobozokban.

Készítője:

Horváth József

gyógyszerész

Szatmár-Németi.

HIRDETÉSEK a legjutányosabb árban vétetnek fel
lapunk kiadóhivatalában.

Czímkártyák	Ügyvédi nyomtatványok	Névjegyek
Gyászlapok	Árjegyzékek	Levelező-Lapok
Szállítási bárczák		ÉTLAPOK
Feltűnő falragaszok		Eljegyzési és esketési meghívók
Báli meghívók		SZÁMLÁK
Borítékok czimnyomással		Levélpapírok művészi kivitelben
==== Könyvkötészeti munkák készítettése! ====		
„Pázmány-sajtó“		
Szatmár, Iskola-köz 3. szám. KÖNYVNYOMDA, papir- és nyomtatványraktár.		
==== Könyomdai munkák felvétele. ====		
Művek kinyomtatása		Havi- és folyóiratok
TÁNCZRENDEK		Csomagoló papírok czégnomással
Üzleti körlevelek		Táblázatok
<i>Kisérő levelek</i>	Pontos kiszolgálás!	Belépti-jegyek
Reclam-kártyák		Szalag-aranyozások
Rovatozott ivék készítése		Felszólító levelek.
Szolid árak!		

Trágya eladási hirdetés.

A helybeli ménló telepen 200 ló beistálózásából évenként összegyűlő trágyát zárt ajánlati verseny tárgyalás útján eladni szándékozunk.

Ajánlat tehető f. év július 1.-től számítandó 1--5 évre a trágyának vagy a méntelep mellett levő gödörögben, vagy vasuti vonalunk bármely állomásán, sőt a nyílt vonal arra alkalmas akár melyik pontjain is vasuti kocsikban való átvételére.

A lepecsételt borítékba helyezett ajánlat, a melyben világosan ki legyen tüntetve az évi vételár, a trágya átvételének előbb említett valamelyik módja f. hó 25.-én d. e. 10 óráig nyújtandó ba Teleky utca 3 sz. alatt levő hivatalunknál, a mely alkalommal ugyanott kézpénzben, takarékpénztári betét könyvben vagy értékpapirban 100 korona bantpénz is teendő le.

Alulírott Üzletkezelőség fenn tartja magának a jogot, hogy az ajánlat tevők közül — tekintet nélkül az ajánlati összeg nagyágára — szabadon választhasson és ha igényeit egyik ajánlat sem elégitenő ki valamennyit vissza utasíthassa.

Szatmár, 1904 ápril. hó 11.-én.

**Szatmár-Erdédi h. é. vasut
Üzletkezelősége.**

Egy háztartási mérleg ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmazott raktárból világhírű s kikválóságukért általánosan kedvelt **mexikói ezüst-áruimat** és pedig 6 drb. mexikói ezüst asztali kása, 6 drb. mexikói evővillát, 6 drb. mexikói evőkanalat, 12 drb. mexikói ezüst kávéskanalat, 6 drb. kiváló dessertkést, 6 drb. kiváló dessert villát, 1. drb. mexikói ezüst lev. esmerítő kanál, 1 drb. ezüst t. jmerítő kanál, 2 drb. elegáns szalon asztali gyertyatartót.

46 drb. összesen frt. 6 50.

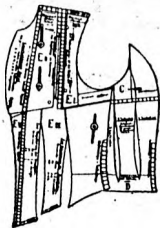
Minden megrendelő ezenkívül **jutalomképen** egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/2 kiló hordképességű **háztartási mérleget** kap **teljesen díjtalanul.** A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém, (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért 25 évi jótállást vállalok. Sztétküldés a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból.

Scheffer D. Sándor Budapest, Bezerédi-u. 3.

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját a **GUSCHELBAUER ANTAL** féle

Szabályozható Női Derék Szabászati Készülék

Gyári jegy

segélyével, **anélkül**, hogy a **szabászati rajzot megtanulta volna.** Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. — **Akadémián vizsgáztam. Számos elismerő levelet kaptam minden országból.** Minden államban törvényileg védve és **szabadalmazva.**

Egy készülék ára 3 korona utánvát mellett

Guschelbauer Antal Sopron.

Magyarázatok ingyen lesznek küldve.

Képviselők minden helyiségben kerestetnek.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt”-hez.

Kitüntetve

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Walgasse I. Bécs, IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és díszes kivitelben **szövetek méter száma** is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után **olcsón szállíttatnak** Arjegyzékek és szövetminták **ingyen és bérmentve.**

Czement lapok

Alap. 1890.

Beer Sámuel

SZATMÁR, központ Beresényi-utca 40.

Raktárak: Kisfaludi utca és Atilla utca. Számoltalan elismerő levél egyházak és hatóságoktól.

Terv és költségvetés díjtalan.

Munkáimért teljes felelőséget vállalok.

Aszfalt, cement-árugyáros, mozaik, terrassó és cementlap burkolatok; esőmészölt beton munkák, hidak, esatornázások és nedves falak aszfalttal szárazzá tétele.

Ajánlok:

I. r. Beocsinyi portland-czement 100 kg. **4 K 90** fill.
I. r. Beocsinyi román-czement 100 kg. **3 K 10** fill.
Lédetzi portland-czement 100 kg. **4 K 80** fill.

Czement lapok.

Alap. 1890.

és szájviz.

Fogorvosi műtermem

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készítek: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglíványon.

!!! Kivánatra szápad nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabbán feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül.
Rendelek d. e. 8 óratól d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos,**
orvos-fogorvos.

és szájviz.

Szabadalmi ujdonság.

Szabadalmazott ablak légmentes és könyöklő párna súlyesztő szekrényvel.

Bátorkodunk az építész urak és építő háztulajdonosok becses figyelmét felhívni az általam feltalált s a Nagyméltósági m. kir. Miniszterium által 15101. sz. a.

szabadalmazott (patentírozott) ablakra,

az ablak légmentes és könyöklő párna súlyesztő szekrényvel van ellátva, mely által annak fíveése teljesen felesleges.

A szabadalmazott új ablakot a legjutányosabb árban készítjük s melyek a régiéknél alig kerülnek valamivel többbe.

Felhívjuk az érdeklődők figyelmét a minta ablak megtekintésére, mely Szatmáron, Nagy Károly feltalálónál Várdomb-utca 21. sz. a. megtekinthető.

Szabadalmazott ablakaink jóságáért és tartósságáért kezességet vállalunk.

Találmányunkat a szakkörök állandó figyelemmel kísérik.

Becsés pártfogását kérve maradtunk

mely tisztelettel
Nagy Károly,
épület- és bútór-asztalos.

Szabadalmazott ablak, légmentes és könyöklő párna súlyesztő szekrényvel.

Szabadalmi ujdonság.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

D. R. G. M. 88503. sz.

gyógyit és felüdit jótállás mellett: **köszvény, reuma, atshma (nehéz lélegzés) álmatlanság, fülzugás, nehéz hallás, epilepsia (eskór) idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza,** valamint minden **idegbetegségnél.** Azon beteg, aki 88.503. sz. készülékem által legfeljebb **44 nap alatt** meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénztét. Ahol már semmisenem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérteni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona, idült betegségeknek alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona, könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküldi utánvét-tel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

Scheffer D. Sándor
Budapest, VIII. Bezerédi-utca 3. szám.

INGLIK JÓZSEF

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmáron, Deák-tér, (Városház-épület).

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű **polgári öltönyöket, papi reverendákat;** mindennemű öltöny készítésnél a főszlyt az **elegáns szabás és finom kivitelre** fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítványaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben. Első-rangu egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem **nagy forgalma** által áruimat **olcsóbb ár mellett szállíthatom,** mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközölteinek.

Kérem ennél fogva engem becsés megrendeléseivel megtisztelni biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fogok szolgálni.

Maradtam kiváló tisztelettel:
INGLIK JOZSEF,
szabó mester.

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybelli megrendelések hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvét-tel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		Füstölt áruk.	
1 ko.	frt. kr.	1 ko.	frt. kr.
I. Marha hus	56	debreczeni páros	90
" " Sertés "	64	" " Lengyel kolbász	80
" " Borjú "	64	" " Sonka kolbász	80
" " Bárány "	61	" " krakói	80
" " Juh "	—	" " Krinolin "	80
" " Friss hajú olvasztani	76	" " Parizer "	80
" " " szalona "	76	" " Máj sajt "	80
" " " bőr nélkü "	76	" " Disznófej sajt "	74
" " Friss kolbász bors.	100	" " Virsli tormás	5
" " fok. czitr.	70	" " 100 pár frankfurti	8
" " Friss zsir	88	" " 100 drb. Salvaládé	5
Kolbász áruk.			
1 ko. Szalámi	180		
" " füst. magyar koll.	90		
		1 ko. Sonka pázolt	110
		1 ko. Sonka csout nélkül	120
		" " " kifőve	2
		" " Császár hus bőrrel	80
		" " Karaj bőr nélkül	80
		" " Lapoczká és oldal	72
		1 ko. Páczt nyelv	1
		1 drb. Sertés nyelv	20
		1 ko. Tepertő	60
		Szalonák.	
		100 ko. Fohér szalona	80
		1 ko. Paprikás stráf	90
		" " Kolozvári szelet	90
		" " Füstölt szalona	88

Tisztelettel

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

Szatmáron, nyomatott a „Pázmány-Sajtó” könyvnyomdában.